

Asia: VN/18104/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla ja eräiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriölle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla ja eräiden lakien muuttamisesta

1 Yleisiä huomioita esityksestä

Kuten muukin viime aikoina annettu verotukseen liittyvä raportointivelvoitteita koskeva sääntely, myös esitysluonnoksen mukainen sääntely, on hyvin teknisluonteista ja terminologialtaan monimutkaista ja vaikeaselkoista. Vaikka sääntelyn kohteena olevilla tiedonantovelvollisilla on vahva ymmärrys sääntelyn kohteesta ja riittävät resurssit velvoitteiden lainmukaiseen raportointiin, tulee sääntelyn olla kuitenkin mahdollisimman tarkkaa, yksiselitteistä ja samalla selkeää. Monimutkainen sääntely kasvattaa helposti tiedonantovelvollisten raportointivelvoitteiden täyttämisestä johtuvia kustannuksia, mikä ei ole tarkoituksenmukainen kehityssuunta. Sääntely täyttäneen kuitenkin sille asettavat tavoitteet ja varmistaa aiempaa paremmin verovelvoitteiden lainmukaisen kohdistamisen oikeamääräisenä oikeille verovelvollisille.

Tarkastelen lausunnossa tarkemmin vain yhtä esitysluonnokseen sisältyvää uutta säännöstä.

2 Tiedonantovelvollisuuteen liittyvien velvoitteiden kiertäminen (VML 28 a §)

Esitysluonnoksessa ehdotetaan uuden 28 a §:n sisällyttämistä verotusmenettelystä annettuun lakiin. Pykälä sisältäisi säännökset tiedonantovelvollisuuteen liittyvien velvoitteiden kiertämisestä. Kysymys olisi eräänlaisesta VML 3 luvun velvoitteita koskevasta yleisestä tiedonantovelvollisuuden kiertämisestä estävästä säännöksestä, ja pykälä olisi läheistä sukua tuloverotusta koskevalle yleiselle veron kiertämisestä estävälle VML 28 §:lle. Nykyiset tiedonantovelvollisuuden kiertämisestä estävät VML 17 c.2 § ja virka-apudirektiivin täytäntöönpanolain 5 c § koskevat vain tiettyjä eritystilanteita. Verotusmenettelylaki sisältää huomattavan määrän muitakin tiedonantovelvollisuutta koskevia säännöksiä, joiden kiertämisestä koskevaa yleissäännöstä voidaan pitää tarpeellisena. On kuitenkin oletettavaa, että VML 28 a §:n soveltamistilanteet eivät tule olemaan kovin yleisiä. Sääntely on vähintään omiaan hillitsemään pyrkimyksiä kiertää tiedonantovelvollisuutta.

Pykälän sanamuoto ei ole erityisen selkeä. Ensinnäkin pykälässä käytetään termiä järjestely siten, ettei sanamuodon perustella pysty päättämään, mitä kyseinen termi oikeastaan tarkoittaa. Järjestelyllä tarkoitettaneen esimerkiksi jotain sellaista oikeudellista rakennetta, jolla voidaan välttää VML 3 luvun mukaiset tiedonantovelvoitteet. Tällaisia järjestelyjä on kuvattu hyvin suppeasti ja yleisluontoisesti esitysluonnoksen sivulla 164. Sanamuodon tarkentamisen lisäksi säännöksen soveltamisalaa kuvaavia esimerkkejä voisi laajentaa ja selkeyttää.

Toiseksi VML 28 a.1 §:n 1 kohta ja VML 28 a.2 § kytkeytyvät niin kiinteästi toisiinsa, että kyseiset säännökset voisi yhdistää VML 28 a.1 §:n 1 kohtaan. Nyt säännöksen rakenne on tältä osin turhan monimutkainen ja epäselvä.

Esitysluonnos jättää lisäksi epäselväksi sen, miksi raportointivelvoitteet kohdistettaisiin säännöksen soveltamistilanteissa siihen tahoon, joka suunnittelee, markkinoi, organisoii tai tuo saataville järjestelyn. Tässä suhteessa VML 28 a § poikkeaa ainakin sanamuotonsa perusteella nykyisistä VML 17 c.2 §:stä ja virka-apudirektiivin täytäntöönpanolain 5 c §:stä. Säännöksen perusteluja on muutenkin syytä vahvistaa.

Helsingissä 10.8.2025

Pekka Nykänen

Professori, vero-oikeus

Tampereen yliopisto

Pekka Nykänen